

OG SVARET ER NATURLIGVIS SOM FØR:

FÆRRE NORSKE SOLDATER

Dag Jørgen Høgetveit
Juli 2017

OG SVARET ER NATURLIGVIS SOM FØR: FÆRRE NORSKE SOLDATER

Dag Jørgen Høgetveit; juli 2017

Det er " et faktum at bare 6857 norske kvinner og menn i 2016 fullførte førstegangstjenesten. Dette er historisk lavt og nesten 1000 færre enn i 2015", skriver Aft.p. 20.04.17.

Kardinalpunktet i en langtidsplan er helhetlighet, påpekte gen.lt. Kjell Grandhagen ifm. Riksstyrets LangTidsPlan for Førsvaret. Men det var ikke helhetlighet Dep. for anledningen ville.

"-Langtidsplanen utredet sjø, luft og andre kapasiteter fra bunnen av, men hadde ikke en plan for Hæren og Heimevernet. Det ga også utslag i økonomien i planen, der pengene som går til landmakten er mye mer begrenset. Da blir det ikke rom for å se på hva slags landforsvar vi egentlig trenger, sier" Grandhagen (Kl.k. 19.06.17). "-Realiteten er at Hæren vår har blitt så liten at den er irrelevant. Hæren må få et større volum, og det er det ikke rom for i de midlene som er satt av i langtidsplanen, sier han."

LandMaktUtredningen foreslår (Aft.p.20.06.17) at en del av nyutdannet styrke over fire år årlig øver i tre uker; hvilket skal gi en hærreserve på ca. 3000. Blir ingen hær av dette. Samtidig skal innspares på personell ved at (enda) færre innkalles til førstegangstjeneste.

(Og noe annet; som ikke er noe annet: Krigsskoleutdannede områdesjef i HV-09 siden 1997, kapt. Bjørn Mathias Dugstad (Forsvarets Forum juni -16): "-Jeg snakker ofte med venner som har gått for eksempel Sjøkrigsskolen, og lurert på hvorfor de ikke blir kalt inn i HV. De har gjerne sluttet i Forsvaret i alderen 30-35 år og har ennå lenge igjen av verneplikten. De kunne gjort en kjempejobb i HV og i områdestrukturen.")

"Landmaktutredningen, som ble presentert mandag, er ledet av brigader Aril Brandvik, men er utarbeidet under tett oppfølging av politisk ledelse i Forsvarsdepartementet. Dette er ikke en frittstående studie om hvilken rolle landmakten skal spille i forsvaret av Norge. De viktigste prioriteringene er allerede gjort i form av en kraftig nedprioritering av landforsvaret til fordel for langtrekkende kapasiteter. Innenfor de økonomiske rammene som er lagt, går Landmaktutredningen inn for å kutte i personell til fordel for utstyr, inkludert innkjøp av langtrekkende missiler.

Landmaktutredningen legger ikke opp til at Hæren skal kunne møte et mangfold av trusler mot norsk suverenitet slik at man unngår at farlige situasjoner utvikler seg til en full konfrontasjon mellom stormaktene. I stedet er strategien å få enhver trussel til raskt å utvikle seg til en såkalt artikkel-5-situasjon, som betyr at USA og Nato kobles inn. Enhver ambisjon om at Norge skal forsvare landet på egen hånd i en første fase av en krise- og krigssituasjon, er forlatt. Det til tross for at det bare er landstyrker som over tid kan holde kontroll på et område og beskytte kritisk infrastruktur. Et spesielt uheldig valg er forslaget om ikke å investere i transporthelikoptre som kan frakte styrker og materiell over større avstander og slik tilpasse seg et uforutsigbart trusselbilde.

Fraværende i Landmaktutredningen er også en drøfting av totalforsvaret, der beredskap mot ulike trusler, inkludert terror, og Heimevernets rolle trekkes inn. Heimevernet har en unik tilstedeværelse i hele landet. Det gir lokal situasjonsforståelse og reaksjonsevne langs kysten og i lokalsamfunnene. Robert Moods alternativ med fellesoperative, mobile kampgrupper, forankret i landsdekkende lokalkunnskap fra kyst- og landheimevern, er det heller ingen spor av. Landmaktutredningen er et politisk bestillingsverk som bekrefter at gjeldende forsvarsstrategi betyr en nedprioritering av landforsvaret til fordel for langtrekkende kapasiteter, som har til hensikt å få alle konflikter i Norges nær-områder til raskt å eskalere til storkrig som involverer USA og Russland."

"... til hensikt å ... "? Ikke utelukk det.

Forsvarets Forum skriver (apr. -17) at "75 prosent av landets menn gjennomfører førstegangstjenesten." "Finland har verneplikt for menn, men tjenestetida er forskjellig ... I år vil de med kortest tjenestetid bli tatt ut til ett års tjeneste for å styrke den nasjonale beredskapen."

Tilbake til januar; Agderposten 16.01: "-Vi fikk tallene i helgen på sjefsmøte. Vi fikk beskjed om å ha kuttforslag klare til februar... det er en rasering av Heimevernet, ikke en justering, slik Stortinget har fremstilt det, sier områdesjef for Holt, Knut Aall."

Februar ... "On Feb. 16, Helsinki announced plans to increase military troop levels by 20%." (Time 20.03.17) Finland, Heimevernet, Finland ...

Heimevernet: (Det stadig reduserte Heimevernet har forøvrig ca 1/18 av budsjettet oppgitt for det stadig ekspanderende såkalte Barnevernet(1); men altså Heimevernet:)

Nasjonen 30.03.17: "Departementet ønsker ikke å kommentere innholdet, mens forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen sier at han ikke kjenner seg igjen i det bildet som tegnes, og at prosessen fortsatt er åpen."

Noen av oss har opparbeidet en viss erfaring med forsvarssjefers 'åpne' prosesser, og ville snarere tro på julenissen.

Saken var en e-post fra Sjef Heimevernet, hvor gen.maj. Tor Rune Raabye forteller at "I Landmaktutredningen overkjøres mine folk med argumenter om at "de ikke er samarbeidsvillige". Med andre ord ikke følger noe som ser ut til å være forutbestemt av "noen". Denne noen vet jeg ikke hvem er"". Jeg antar Raabye informert og denne "noen" utvilsomt eksisterende. "Det som begynner å avtegne seg, er at LMU ser ut til å gå i retning av full sammenslåing av hær og HV. Alle andre alternativer synes å være avledningsmanøvre". Skriver Raabye; og man kan bare vente på at avtroppende HV-sjef til høsten erstattes av en mer 'samarbeidsvillig' offiser; slike som hans forgjengere Lund/Brovold/Tangen. Nasjonen skriver også at "Raabye mener at HV behandles "lettvint", at utredningsarbeidet er dårlig og at nesten all tid brukes på Hæren."

Enn så lenge er luftet et konsept som "innebærer at hær sjefen får disponere styrkene som HV-sjefen til enhver tid har gjort operativt tilgjengelig." (Nat. 19.06.17) Med de konsekvenser det skulle få bl.a. for Heimevernets initiativ og (for en fiende) farlige uberegnelighet.

"Problemet med forslag om tettere samordning av HV med Hæren ligger i at slike organisatoriske grep er helt logiske når de artikuleres som firkanter på papiret. De holder bare ikke opp mot "HV's egenart", et forslitt begrep som snart bør erstattes med noe nytt sånn at fremtidige planleggere kan forstå hva de bryner seg mot, hvis de skulle finne på å prøve seg igjen. Her kan HV's jubileumbok ha en misjon: De neste utrederne bør beordres til å lese den før de setter en eneste firkant på papiret." (Maj. John Berg; anmeldelse av H. Brox: Heimevernet 50 år 1946-1997; Heimevernesbladet 6/7 -97)

Som nevnt innledningsvis er antall fullført førstegangstjeneste fra 2015 til 2016 redusert med mer enn 10 prosent.

Heimevernsstrukturen er av Stortinget tidligere besluttet redusert til 45000. Når Stortinget siden inviteres til å vedta et redusert plantall (38000), er "...Historien ... at vi knapt ville merke konsekvenser av reduksjonen, at det handlet mest om papirjusteringer." (Stortingsrepr./HV-soldat Kjell Ingolf Ropstad, Agderposten 16.01.17)

Men vedtak ble fattet; "Et vedtak som med bakgrunn i tallene jeg har innhentet - kan ha blitt fattet på manglende faktagrunnlag. Konsekvensen av vedtaket er at heimevernsstrukturen må reduseres. Mange heimevernsområder og heimeverns-

tropper må slås sammen eller legges ned. Deler av landet vil ikke lenger ha Heimevernet i sitt nærrområde." (Leder av Landsrådet for Heimevernet, Are Tomasgard; Dagen 06.04.17) Tomasgard: "... høringen 21.3.2017 som handlet om Riksrevisjonens rapport om revisjon av politiets og forsvarrets objektsikring. I denne høringen uttalte forsvarsministeren at det ikke var reelle reduksjoner i heimevernsstyrken, men at styrken var "tilpasset" til det antall soldater som faktisk var oppkledd. Tall jeg nylig har innhentet fra heimevernsstaben viser at det per 24. mars 2017 var over 41.000 soldater disponert i styrkestrukturen i Heimevernet. Alle disse har uniformer og våpen utlevert/tilgjengelig. Antallet inkluderer det faktiske antallet soldater i innsatsstyrkene og områdestrukturen i Heimevernet."

Hertil skal kun innvendes/presiseres at Heimevernet (lovstridig) ikke har "utlevert/tilgjengelig" funksjonelt våpen og nødvendig klar-til-strid-ammunisjon. ("Hver sveitser har våpen og ammunisjon hjemme." "Selv om forrødere kan fremkalle forvirrende tilstander, er hærens mobilisering garantert. Ammunisjons- og utstysdepotene er så desentralisert at fienden aldri vil ha nok styrker til å besette alle samtidig. En "kald" omveltning er ugjørlig", leses i gamle sveitsiske "Zivilverteidigung"; tilsvarende er vel ikke publisert av norske myndigheter.)

Men Tomasgard igjen: "Tidligere har vi hørt fremtredende politikere hevde at reduksjonene i Heimevernet kun handlet om såkalte "papiersoldater" og at det reelle antallet heimevernssoldater er det samme etter at tallet i planverket er redusert fra 45.000 til 38.000 heimevernssoldater. Reduksjonen på 7000 soldater går langt utover det noen har forsøkt å betegne som "papiersoldater". Også begrepet "tilpasse" blir for trangt når en skal forklare reduksjonen; og selv med en slik argumentasjon, skulle fremdeles Heimevernet bestått med 41.000 soldater i planverket. Spørsmål som også må besvares, er hvorfor ambisjonsnivået på 45.000 soldater som opprinnelig lå i planverket (LTP 2013-2016) ikke ble fulgt opp i planperioden? Hvordan kunne en ende ut med 41.000 soldater? Hvem skapte de såkalte "papiersoldatene"?"

"38.000" og "Deler av landet vil ikke lenger ha Heimevernet i sitt nærrområde"? Nei. Brigader Aril Brandviks utvalg "mener det vil være nok med 30.000 HV-soldater". (Aft.p. 20.06.17)

"Mitt bidrag i denne debatten er basert på mine erfaringer som hærøffiser, men også erfaringer jeg har tilegnet meg etter snart to år på utlån til Heimevernet." Ob.lt. Børge Gamst, Distriktssjef HV-01. (Landmaktens innretning og organisering; Forsvarets Forum juni -17)

Gamst skriver bl.a.: "Vi utøver daglig overvåking og kontroll gjennom vår tilstedeværelse og monitorering av normalsituasjonen over hele landet. Territorielle operasjoner er med andre ord langt mer enn sikring av kritisk infrastruktur i krise og væpnet konflikt. Territorielle operasjoner gjennomføres 24/7, der hvor det er personell tilknyttet Heimevernet, eller der hvor det er personell som har kjenskap til lokalt heimevern. Dette er en av gevinstene ved et landsdekkende heimevern, som jeg mener er underkommunisert med referanse til flere av Forsvarets oppgaver, herunder sikre et nasjonalt beslutningsgrunnlag gjennom tidsmessig overvåking og etterretning (FFOD 2014,s.34). Det territoriale ansvaret bør derfor ikke pålegges andre militære avdelinger enn Heimevernet, og heimevernsdistriktene er de som best kan ivareta dette."

"Lokalkunnskap om befolkningen, terreng, infrastruktur og øvrige lokale og regionale forhold er vesentlig for å skape situasjonsforståelse. Spesielt viktig er dette i en fase hvor en konflikt har potensiale, til å bevege seg på konfliktskalaen, og hvor feil utnyttelse av Forsvarets ressurser kan medføre uønsket eskalering. I dag beskrives denne fasen blant annet gjennom hybride trusler, eller hybrid krigføring, der en motstander vil søke å utnytte enhver svakhet i vårt totalforsvar for å oppnå en fordelaktig situasjon for strategisk måloppnåelse. Forutsetningene for å håndtere en slik situasjon skapes

blant annet gjennom heimevernsdistriktenes landsdekkende forankring, tilstedeværelse og påfølgende høye beredskap.

Kombinert med lokalkunnskap og militære ferdigheter utgjør HV-soldatenes sosiale kompetanse, erhvervet gjennom livserfaring, et meget solid grunnlag for tilpasset maktanvendelse i situasjoner hvor uønsket eskalering lokalt vil være kritisk ut fra strategiske målsetninger.

Jeg har hatt gleden av å erfare hvordan lokale HV-avdelinger har vært styrkemultiplikatorer for egne avdelinger, blant annet gjennom lokalkunnskap i rollen som HV-kjentmenn. Samtidig har jeg gjennom øvelser sett hvordan inngående kunnskap om lokale forhold kan utnyttes for å bekjempe fiendtlige avdelinger.

45000 soldater med våpen er uansett en faktor en hvilken som helst motstander må forholde seg til. For å ivareta det territorielle ansvaret bør Heimevernet som et minimum opprettholde dagens struktur.

Et balansert landforsvar hvor kjernekompetansen innenfor både taktiske samvirkeoperasjoner og territorielle operasjoner er ivaretatt, er avgjørende for at Forsvaret skal løse sine oppgaver. Jeg vil hevde at balansen etableres ved at henholdsvis hær- og heimevernsavdelinger kan fokusere på sine kjernekompetanser i et gjensidig støtteforhold, slik at synergier skapes for høyest mulig stridsevne. Dette er effektiv utnyttelse av ressurser i en tid hvor budsjettene ikke tillater noe annet enn nettopp dette." Gamst slutt.

Forsvarets Forum melder at "22. mai ble Sjøheimevernets utdannings- og kompetansesenter avviklet. Det skjedde om bord på Kiel-fergen i Oslo. -Sjøheimevernet har kostet lite og gitt mye, også i tillegg til kuler og krutt, nemlig forsvarsvilje. En nasjon bør ikke kimse av forsvarsviljen som "kystens krigere" har representert - og tatt med seg inn i sivilsamfunnet, som gode ambassadører for vårt militære forsvar, sa sjef Heimevernet, Tor Rune Raabye, i sin tale." Står det til Forsvarsstaben, er også Forsvarets Forum snart avviklet.

NOTE:

1. Heimevern og 'barnevern'.

Det nasjonale forsvar er avviklet. Samtidig er her blitt slik at informerte foreldre vet at deres barn ikke nødvendigvis kommer hjem fra skole og barnehage; skjønt barna hører foreldrene til og er ikke på utlån fra statsmakten. En sammenholdelse av utviklingen i Heimevernet (budsjett ca. 1,2 mrd.) og det såkalte Barnevernet (der verserer budsjettall på 21 mrd.) kan gi et interessant perspektiv.

"Den dype krisen i det norske barnevernsystemet er et glitrende eksempel på hvor galt det går når samfunnet lukker øynene for den realitet at makt i god hensikt kan misbrukes. Det er på høy tid å erkjenne hvor risikabelt det er å gi et lukket hjelpeapparat, befolket av unge mennesker med tre års høgskoleutdanning, rett og plikt til å gå inn i menneskers privatliv med vide fullmakter til å bruke tvang og makt etter eget skjønn.

Det er for meg ufattelig at Stortinget ikke for lengst har reagert på alle varsellampene som nå lyser, over hele verden. Utenlandske journalister strømmer til. De undres over stillheten og etterlyser en åpen debatt rundt et system hvor feil ikke registreres, hvor grunnleggende prinsipper for kvalitetssikring er fraværende, hvor elementære rettsikkerhetsprinsipper ikke ivaretas."

(Gro Hillestad Thune; menneskerettsjurist, tidligere dommer i Menneskerettsdomstolen i Strasbourg; kronikk Dagen 10.04.17)

Fortsatt: "Barnevernets krise handler om noe så ubehagelig som maktmisbruk i det godes navn, forvaltet av mennesker som har til oppgave å hjelpe barn, og antagelig selv tror det er det de gjør."

"Maktmisbruk, overgrep eller menneskerettsbrudd rettet mot barn eller voksne

fra medarbeidere i den norske velferdssektor, kan da aldeles ikke være noe stort problem, tror mange. Jeg kanut fra nærmere 40 års nærkontakt med barnevernsektoren i Norge, bekrefte det motsatte. Barn utsettes hver dag, mange steder i landet, for alvorlig uforstandog maktmisbruk, ofte i strid med de grunnleggende rettigheter Stortingert har gitt dem i menneskerettsloven og §104 i Grunnloven. Også foreldre som ikke har gjort noe annet galt, får til stadighet smake denne urimelige piskan som barnevernet dessverre har utviklet seg til. En pisk de aller fleste av oss blir stadig reddere for å komme i kontakt med. Dette er ikke til å leve med i et samfunn hvor barna i høyeste grad trenger et hjelpeapparat de kan stole på.

Vi har i alt for mange år lullet oss inn i troen på at dette går bra, at oppgavene alltid utføres med klokskap og respekt for eget ansvar. Med statsminister og statsråder i spissen er det gått ut et bud til alt folket om å mede fra til barnevernet ved den minste bekymring for et barns situasjon. Oppfordringen bygger etter min mening på en naiv, livsfarlig tillit til at barnet dermed er i trygge hender. Politi, helsesøstre, psykiatere, rektorer, NAV-ansatte og alle vi andre er på en måte pålagt en plikt til å stole på at barnevernets saksbehandlere til enhver tid vet hva barnet trenger. Systemet fungerer i dag slik at alle andre samfunnsaktører er skjøvet inn i rollen som lakeier for saksbehandlere som på grunn av sin barnefaglige kompetanse er gitt ekspertstatus og enerett til å bestemme "barnets beste". Meningen til naboer, lærere, ansatte i barnehagen, bestemødre, lensmenn, foreldre til barnets venner og andre som kjenner barnet godt, teller ikke hvis den skulle kollidere med det barnevernet mener er bra for barnet. Det fins utallige eksempler på at barns lovfestede rettigheter til å bli hørt og til medvirkning i egen sak, ikke er verdt papiret de er skrevet på."

"Sett fra Tromsø". Klassekampens journalist i Tromsø, Ole Magnus Rapp, skriver (Forsvarets krumspring; Kl.k. 22.06.17) bl.a. om "... Heimevernet både til lands og til vanns. En finnmarking som ikke hadde AG3 i klesskapet var liksom ikke helt finnmarking. Var det noe de tøffe soldatene fra US Marines var redde for da de deltok på store Nato-militærøvelser i nord, så var det Heimevernet.

HV-soldatene dukket opp fra intet. De ikledte seg uniform hjemme, var lokalkjente i bygda, på fjorden, i skogen og oppe på fjellet. De mestret elementene, lånte naboens traktor eller sjark om det var nødvendig, og jagde spesialsoldater fra mange land tilbake til der de kom fra.

I Heimevernet var det annerledes enn i dag. Det pleide å være lokalkjente befal, ..."

"En gang levde forsvarsviljen i Nord-Norge i folks ryggrad. Man ringte Forsvaret om skumle østeuropeiske biler som kjørte forbi, eller om ubåtperiskoper som dukket opp helt inne i fjæresteinene. Forsvaret hadde millioner av øyne og ører overalt. Det var et folkeforsvar."

"Forsvaret hadde millioner av øyne og ører overalt." Ikke minst grunnet kontaktflaten mellom lokalbefolkning og lokal forsvarsorgansasjon, en kontaktflate for nødvendig etterretningsinformasjonsutveksling, eksisterende i kraft av kjennskap og tillit; en kontaktflate som fordufter når lokal forsvars- og politi-organisasjon fordufter.

Parallelt med at folkeforsvaret, herunder Heimevernet og tilgang

på nasjonalkritisk etterretningsinformasjon, suksessivt over senere tiår nedbygges, oppbygges et landsomfattende terrorregime ('terror' i ordbokens betydning 'skrekkvelde') i form av det såkalte Barnevernet, hvor stadig nye instanser innordnes eller forsøkes innordnet "rollen som lakeier for saksbehandlere", og hvor med "statsminister og statsråder i spissen er ... gått ut et bud til alt folket om å melde fra til barnevernet ved den minste bekymring for et barns situasjon"; et nasjonalt angiverapparat "med millioner av øyne og ører overalt."

Hvordan er det; tenderer du (bevisst eller ubevisst) å bli 'konform', med barn og barnebarn under et statsautorisert damoklessverd?